

The Feasibility of Committing War Crimes and Against Humanity by Peacekeepers in The Framework of The Rome Statute

Reza Ahadi*¹, Mahdi Hatami²

1. M.A. in Criminal Law and Criminology, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.

*. **Corresponding Author:** Email: rezaahadi8686@gmail.com

2. Assistant Professor, Department of Law, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.

Email: hatamilaw@uok.ac.ir

ABSTRACT

Given the growing approval of peacekeeping operations by the UN Security Council and the possibility of war crimes and crimes against humanity by peacekeepers in the area under operation, it is imperative that these forces be criminally accountable for their actions during their mission. In fact, the importance of accountability of these forces for committing these crimes has attracted the attention of the media and the international press. Therefore, given the limitations of competence and the lack of a proper mechanism for prosecuting UN peacekeepers in the United Nations, the prosecution of these forces in the host government, the sender or the third government faces obstacles. In legal writings, the possibility of prosecuting peacekeepers in the International Criminal Court has been less considered. This article seeks to answer the question of whether

S.D.I.L.
The SD Institute of Law
Research & Study

Publisher:
Shahr-e- Danesh
Research And Study
Institute of Law

Article Type:
Original Research

DOI:
10.48300/JLR.2022.145225

Received:
13 April 2020

Accepted:
23 June 2021

Published:
10 June 2023

Copyright & Creative Commons:

© The Author(s). 2021 Open Access. This article is licensed under a Creative Commons Attribution Non-Commercial License 4.0, which permits use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited. To view a copy of this licence, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

such a prosecution is possible under international criminal law. The failure of governments to prosecute the criminal behavior of peacekeepers shows that an independent international tribunal is needed. If the conditions for committing a crime exist and the interested governments do not want or cannot prosecute the accused and the crimes committed, the peacekeepers can be prosecuted by the International Criminal Court for war crimes and crimes against humanity.

Keywords: International Criminal Court, War Crimes, Crimes Against Humanity, Peacekeeping Forces, Rome Statute.

Funding: The author(s) received no financial support (funding, grants, and sponsorship) for the research, authorship, and/or publication of this article.

Author contributions:

Reza Ahadi: Conceptualization Methodology, Software, Validation, Formal analysis, Investigation, Resources, Data Curation, Writing - Original Draft, Writing - Review & Editing, Visualization, Supervision, Project administration, Funding acquisition.

Mehdi Hatami: Writing - Review & Editing, Visualization, Supervision, Project administration, Validation, Formal analysis, Investigation, Resources, Data Curation, Conceptualization, Methodology.

Competing interests: The authors declare that they have no competing interests.

Citation:

Ahadi, Reza & Mahdi Hatami. "The Feasibility of Committing War Crimes and Against Humanity by Peacekeepers in The Framework of The Rome Statute" *Journal of Legal Research* 22, no. 53 (June 10, 2023): 305-330.

پرتال جامع علوم انسانی

Extended Abstract

Considering the increasing prescription of peacekeeping operations in the procedure of the United Nations Security Council and the possibility of war crimes and crimes against humanity by the peacekeeping forces in the territory under operation, it is necessary that the aforementioned forces be held criminally accountable for their actions while carrying out their mission. So that the need to answer the peacekeeping forces due to the commission of international crimes during their mission is so much that one of the main headlines of the news and information related to these forces has been assigned to it. There is no mechanism in the United Nations to prosecute the said forces. In fact, the importance of holding these forces accountable for committing the aforementioned crimes has attracted the attention of the international media and press. Therefore, due to the jurisdictional limitations and the lack of provision of a suitable mechanism for the criminal prosecution of peacekeeping forces in the United Nations, the prosecution of these forces in the host, sending or third countries faces obstacles. Among the crimes that may be committed by peacekeeping forces are war crimes and crimes against humanity, but in order to attribute these crimes to such people, there must be necessary conditions. Therefore, there are two basic elements in crimes against humanity, which must be proven along with other specific elements of crimes, and the special elements under discussion are, in fact, related to the prison where the crimes are committed, and unlike war crimes, communication It is not required with armed conflict. The first basic element of crimes against humanity is that the crime is committed as part of a large and organized targeted attack against a civilian population. An organized attack is an attack that has an organized nature of violent acts and the random occurrence of those acts is improbable, which indicates patterns of crimes in the sense of non-random repetition of similar criminal behavior, based on a coherent routine, and is only an attack which should be extensive and organized. Although the accused's criminal behavior may be a single action or a few actions that occur in the context of an attack against a civilian population, and it cannot be isolated, limited or random, and the target civilian population must also be known. The second important and prominent element related to crimes against humanity is that the relevant perpetrator knew or intended that such behavior is part of a widespread or organized attack against a civilian population. In order to fulfill the psychological element of crimes against humanity, in addition to the necessity of having the intention to commit one of the crimes specified in the statute or at least the perpetrator's indifference towards creating such a result, it is also necessary to prove his

knowledge towards a civilian population. Regarding war crime, it should be said that war crime is a violation of international humanitarian law. In fact, this crime is part of international crimes as a criminal phenomenon. However, the definition of war crime does not have a long history and was used vaguely for the first time in the Hague Convention in 1977 regarding the laws and customs of war. But the commission of this crime is also subject to conditions so that it can be described as criminal. First, the crimes committed by the peacekeeping personnel may be considered separate events and at the same time, they are placed in a wider context and are committed as part of a mission on a large scale of war crimes. Secondly, in order for a behavior to be described as a war crime, it must be related to an armed conflict and the relevant perpetrator must commit the crime in the context of an armed conflict and be aware of the existence of such a conflict. Second, the war crime perpetrator must be aware of the existence of an armed conflict. Knowledge also requires the existence of a simple armed conflict, and the relevant perpetrator does not need any knowledge of this category of armed conflicts (international or non-international) or the conditions for creating any kind of armed conflicts. Of course, in this regard, despite the importance of this issue, in legal writings, the issue of the possibility of prosecuting peacekeeping forces in the International Criminal Court has been rarely considered. This article seeks to answer the question of whether such a prosecution is possible according to international criminal law or not. The failure of governments to prosecute the criminal behavior of peacekeeping forces shows that the existence of an independent international court is necessary for this. Therefore, criminal and criminal behavior by the personnel of the mission can affect international peace and security due to the dangerous and incorrect mission. This issue shows the importance and guarantee of accountability for such behavior, which considers the International Criminal Court as a suitable court for prosecuting peacekeeping personnel by committing international crimes and if the conditions If a crime has been committed and the concerned governments are unwilling or unable to prosecute the accused and the crimes committed, the peacekeeping personnel can be prosecuted by the International Criminal Court for war crimes and crimes against humanity.

امکان‌سنجی ارتکاب جنایات جنگی و جنایات علیه بشریت توسط نیروهای حافظ صلح در چهارچوب اساسنامه رم

رضا احدی^{۱*}، مهدی حاتمی^۲

۱. کارشناسی ارشد حقوق کیفری و جرم‌شناسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.

* نویسنده مسئول: Email: rezaahadi8686@gmail.com

۲. استادیار، گروه حقوق، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.

Email: hatamilaw@uok.ac.ir

چکیده:

نظر به تجویز روزافزون عملیات حفظ صلح در رویه شورای امنیت ملل متحد و امکان رخداد جنایات جنگی و جرایم علیه بشریت توسط نیروهای حافظ صلح در قلمرو تحت عملیات، ضرورت دارد که نیروهای مزبور به لحاظ کیفری پاسخگوی اعمال خود در خلال انجام مأموریت خود باشند. در واقع، اهمیت پاسخگویی این نیروها به خاطر ارتکاب جرایم موصوف، توجه رسانه‌ها و مطبوعات بین‌المللی را به خود جلب نموده است. لذا با عنایت به محدودیت‌های صلاحیتی و عدم پیش‌بینی سازگار مناسب جهت تعقیب کیفری نیروهای حافظ صلح در سازمان ملل متحد، تعقیب این نیروها در دولت میزبان، فرستنده و یا دولت ثالث با موانعی روبه‌رو است. در نوشته‌های حقوقی، امکان پیگرد نیروهای حافظ صلح در دیوان کیفری بین‌المللی، کمتر مورد امعان نظر قرار گرفته است. این مقاله به دنبال پاسخ به این پرسش است که آیا به موجب حقوق کیفری بین‌المللی، امکان چنین پیگردی وجود دارد یا نه؟ به عهده نگرفتن عملیات تعقیب توسط دولت‌ها

کپی‌رایت و مجوز دسترسی آزاد:

کپی‌رایت مقاله در مجله پژوهش‌های حقوقی نزد نویسنده (ها) حفظ می‌شود. کلیه مقالاتی که در مجله پژوهش‌های حقوقی منتشر می‌شوند یا دسترسی آزاد هستند، مقالات تحت شرایط مجوز Creative Commons Attribution-Non-Commercial License 4.0 منتشر می‌شوند که اجازه استفاده، توزیع و تولید مثل در هر رسانه‌ای را می‌دهد، به شرط آنکه به مقاله استناد شود. جهت اطلاعات بیشتر می‌توانید به صفحه سیاست‌های دسترسی آزاد نشریه مراجعه کنید.

پژوهش‌های حقوقی

نوع مقاله:

پژوهشی

DOI:

10.48300/JLR.2022.145225

تاریخ دریافت:

۲۵ فروردین ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش:

۳ تیر ۱۳۹۹

تاریخ انتشار:

۲۰ خرداد ۱۴۰۲

نسبت به رفتارهای مجرمانه نیروهای حافظ صلح نشان می‌دهد که وجود یک دادگاه مستقل بین‌المللی برای این امر لازم است. در صورتی که شرایط ارتکاب جرم و جنایت موجود باشد و دولت‌های ذی‌نفع، نخواهند یا نتوانند متهمان و مجرمین ارتكابی را تعقیب و رسیدگی نمایند، پرسنل حافظ صلح می‌تواند به خاطر جنایات جنگی و جنایات علیه بشریت توسط دیوان کیفری بین‌المللی تحت تعقیب قرار گیرند.

کلیدواژه‌ها:

دیوان کیفری بین‌المللی، جنایات جنگی، جنایات علیه بشریت، نیروهای حافظ صلح، اساسنامه رم.

حامی مالی:

این مقاله هیچ حامی مالی ندارد.

مشارکت نویسندگان:

رضا احدی: مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، استفاده از نرم‌افزار، اعتبارسنجی، تحلیل، تحقیق و بررسی، منابع، نظارت بر داده‌ها، نوشتن - پیش‌نویس اصلی، نوشتن - بررسی و ویرایش، تصویرسازی، نظارت، مدیریت پروژه، جذب بودجه. مهدی حاتمی: مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، اعتبارسنجی، تحلیل، تحقیق و بررسی، منابع، نظارت بر داده‌ها، نوشتن - بررسی و ویرایش، تصویرسازی، نظارت، مدیریت پروژه.

تعارض منافع:

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

استناددهی:

احدی، رضا و مهدی حاتمی «امکان‌سنجی ارتکاب جنایات جنگی و جنایات علیه بشریت توسط نیروهای حافظ صلح در چهارچوب اساسنامه رم». مجله پژوهش‌های حقوقی، ۲۲، ش. ۵۳ (۲۰ خرداد ۱۴۰۲): ۳۰۵-۳۳۰.

مقدمه

ضرورت پاسخگویی نیروهای حافظ صلح به دلیل ارتکاب جنایات بین‌المللی در خلال مدت مأموریتشان به اندازه‌ای است که یکی از عناوین اصلی اخبار و اطلاعات مربوط به این نیروها را به خود اختصاص داده است. در سازمان ملل متحد سازکاری جهت پیگرد کیفری نیروهای مزبور وجود ندارد؛ بنابراین، پیگرد این نیروها به دولت میزبان، دولت فرستنده نیروها یا دولت ثالث واگذار شده است. در این رابطه مجمع عمومی، دولت‌ها را به تصویب قوانین مربوطه و اعمال صلاحیت کیفری خود، تشویق نموده است. در یادداشت‌های تفاهم منعقد شده میان دولت تأمین‌کننده نیروها با سازمان ملل به صراحت صلاحیت انحصاری دولت اخیرالذکر در تعقیب جنایات نیروهای خودشان مورد تصدیق و موافقت قرار گرفته است. در واقع، صلاحیت داخلی باید اولین گزینه جهت پیگرد قانونی هرگونه جنایات ارتكابی توسط نیروهای حافظ صلح باشد. صلاحیت مزبور، مشروط به وجود قوانین ماهوی و شکلی جهت تحت پوشش قرار دادن وضعیت‌های فوق‌الذکر است. باین‌حال، هیچ دولتی ابزار مناسب جهت تعقیب نیروهای فوق را ندارد و اینکه تا به حال چنین اقدام عملی توسط کشورها اتخاذ نشده است. در این رابطه پرونده‌های معدودی تشکیل شده‌اند که به عنوان نمونه می‌توان به پرونده‌های نُه متهم تحت تعقیب کانادایی به دلیل شکنجه و قتل یک دختر سومالیایی و پرونده R ایالات متحده آمریکا به جرم تجاوز و قتل یک دختر ده‌ساله در کوزوو^۱ را نام برد. با وجود این، با توجه به آمار سازمان ملل متحد و سازمان‌های مردم‌نهاد، تعداد جرایم ارتكابی توسط این نیروها به مراتب بیشتر از پرونده‌های فوق‌الذکر است. به عنوان نمونه سازمان‌های مردم‌نهاد، مواردی بسیار از جرایمی مانند قاچاق انسان و برده‌داری جنسی دختران را مطرح کرده‌اند. گزارش دبیرکل در مورد استثمار و سوءاستفاده جنسی نشان می‌دهد که ارتکاب جرم تجاوز به عنف، تجاوز جنسی و رابطه جنسی با افراد زیر سن قانونی در سال ۲۰۰۶ به اوج خود یعنی ۳۵۷ مورد رسیده است و هنوز هم ۸۵ اتهام در سال ۲۰۱۰ وجود دارد. در راستای پیگرد متهمان پرونده‌های مزبور، سازمان ملل، آنها را به دولت‌های ذی‌ربط داده است که تاکنون فقط چند کشور به مراجعات پاسخ داده و به ندرت تمهیدات انضباطی در این خصوص اتخاذ شده است. با توجه به عدم شفافیت گزارش‌های ارائه شده از جانب سازمان ملل و عدم تمایل سازمان جهت ارائه تمام جزئیات مربوط به اتهامات نیروهای حافظ صلح، پیگرد این قضایا با مشکل جدی روبه‌رو است. در مورد جنایات ارتكابی توسط پرسنل حافظ صلح در حوزه قضایی کشور میزبان (به عنوان مثال کارکنان غیرنظامی سازمان ملل متحد) معمولاً برای

1. Kosovo

کشور میزبان انجام تحقیق و تعقیب قضایی امکان‌پذیر نمی‌باشد. مأموریت‌های حفظ صلح در فضای درگیری‌های مسلحانه یا پس از آن در بعضی از مناطق و کشورها صورت می‌پذیرد که در آن هیچ حکومت یا قانونی وجود ندارد و ساختار نظم و قانون سقوط کرده است. با توجه به این تقیصه، در عمل تمایل یا توانایی دولت میزبان قابلیت خود را از دست می‌دهد و بایستی به دنبال محکمهٔ دیگر جهت پیگرد این نیروها بود. دیوان کیفری بین‌المللی تنها مرجع بالقوه جهت پیگرد این نیروها است. البته صلاحیت دیوان بر اساس مادهٔ ۱۷ اساسنامهٔ دیوان منوط به عدم تمایل یا قادر نبودن کشور عضو دیوان می‌باشد. در مقالهٔ حاضر، شرایط مندرج در مواد ۱۲ و ۱۷ اساسنامه در خصوص صلاحیت دیوان کمتر مورد توجه قرار گرفته و صرفاً به بررسی امکان‌سنجی ارتکاب جنایات جنگی و علیه بشریت توسط نیروهای حافظ صلح خواهیم پرداخت. در این ارتباط، امکان ارتکاب نسل‌زدایی توسط صلح‌بانان مورد بررسی قرار نخواهد گرفت؛ زیرا ارتکاب نسل‌زدایی توسط این نیروها را می‌توان به دو دلیل مردود دانست: ۱- نیروهای حافظ صلح، به ندرت خود را در منطقه‌ای مستقر کرده‌اند که نسل‌زدایی در آن ارتکاب یافته است. اگرچه در دو مورد نیروهای مزبور در چنین مأموریت‌هایی مشارکت نموده‌اند؛ در رواندا و دارفور سودان؛ ۲- نسل‌زدایی نیاز به سوءنیت خاص دارد.^۲ بعید است که یک صلح‌بان چنین قصدی (قصد از بین بردن یک گروه قومی، نژادی، ملی و مذهبی) را داشته باشد. با این حال، اگر صلح‌بان مرتکب جرم شود، می‌توان آن را به عنوان یک جنایت جنگی یا جنایت مشابه آن علیه بشریت محسوب کرد. در زمینه جنایات ارتكابی صلح‌بانان، مناطق ارتکاب جنایات از سوی این افراد جهت پیگرد قانونی‌شان، قابل توجه است. این در حالی است که عناصر فردی جنایات، از اهمیت زیادی برخوردار است؛ به طوری که عناصر این جرایم به موجب اساسنامه رم، منحصر به فرد و مهم می‌باشد. این عناصر در واقع، عناصری هستند که بیانگر تفاوت‌های بین‌المللی جرایم ارتكابی در سطح گسترده، نظام‌مند یا بخشی از یک طرح یا سیاست به عنوان مخالف اصلی جرایم عمومی داخلی می‌باشد.

در نامه‌ای به مجمع عمومی سازمان ملل در سال ۲۰۰۵، دبیرکل وقت، کوفی عنان اذعان کرد که سوءاستفاده جنسی و آزار و اذیت توسط نیروهای حافظ صلح، نسبت به مردم تحت مراقبت، قابل توجه است. در حالی که این اعمال زشت و پلید، نقض وظیفه اساسی مراقبت می‌باشد که تمام پرسنل حافظ صلح سازمان ملل متحد نسبت به مردم محلی به آن متعهدند و بایستی پاسخگوی رفتار خود باشند. رفتار مجرمانه ارتكابی توسط نیروهای حافظ صلح مشکلات اساسی برای انجام یک مأموریت موفقیت‌آمیز به

2. W.A. Schabas, "The Jelisc case and the Mens Rea of the crime of genocide", *Leiden Journal of International Law* 14 (2001), 125.

وجود آورده است. همکاری و حمایت از مردم محلی، عناصر مهم و حیاتی یک مأموریت حمایت از صلح می‌باشد. این در حالی است که رسوایی سوءاستفاده جنسی، بی‌اعتمادی بیش از حد در میان مردم محلی نسبت به نیروهای مرد حافظ صلح، ایجاد کرده است.^۳ رفتار قابل قبولی بایستی توسط پرسنل حافظ صلح در تمامی اوقات، در جوامع و محل مأموریت، اعمال شود. رصد کردن این مسائل برای صحت برقراری روابط صحیح در جوامع محلی، به نوبه خود نسبت به اثربخشی این مأموریت کمک می‌کند.^۴ بدرفتاری توسط اعضای یک مأموریت نیز ممکن است در روحیه و اثربخشی واحد مأموریت قابل توجه باشد. یکی از جنبه‌های بسیار مهم نیروی نظامی، انسجام آن است که از طریق ارزش‌هایی مانند اعتماد و اطمینان و به دنبال رفاقت و روحیه بالا به دست می‌آید. رفتارهای منفی توسط سربازان و همچنین اظهارات و نگرش منفی نسبت به مأموریت، موجب کاهش توانایی و انگیزه نیروهای نظامی می‌گردد؛ بنابراین، رفتار جنایی و مجرمانه توسط پرسنل مأموریت، می‌تواند صلح و امنیت بین‌المللی را به خاطر انجام مأموریت خطرناک و نادرست، تحت تأثیر قرار دهد. این مسأله، اهمیت و تضمین پاسخگویی برای چنین رفتاری را نشان می‌دهد که دیوان کیفری بین‌المللی را به عنوان یک محکمه مناسب جهت تعقیب پرسنل حافظ صلح به واسطه ارتکاب جنایات بین‌المللی مورد توجه قرار می‌دهد. در ذیل به امکان‌سنجی ارتکاب جنایات علیه بشریت و جنایات جنگی توسط نیروهای حافظ صلح خواهیم پرداخت.

۱- امکان‌سنجی ارتکاب جنایات علیه بشریت توسط نیروهای حافظ صلح

وصف جنایات علیه بشریت از دیرباز و به‌ویژه پس از انعقاد معاهده ورسای در پایان جنگ جهانی شناخته شده بود؛ اما نخستین بار این جنایات در اساسنامه دادگاه نورمبرگ تعریف گردید. از آن پس این جنایات موضوع هیچ معاهده بین‌المللی قرار نگرفت. از این جنایات در هر دو اساسنامه دادگاه‌های بین‌المللی برای یوگسلاوی سابق و رواندا که به موجب قطعنامه شورای امنیت تأسیس گردیدند؛ یاد شده است. با این همه توسعه حقوق بین‌الملل عرفی و قراردادی، فرصتی پیش آورد تا این مفهوم پیش از اساسنامه وضوح بیشتری پیدا کند. جنایات علیه بشریت همانند کشتار جمعی که ابتدا شکلی از جنایات علیه بشریت به شمار می‌رفت، ممکن است در هر زمان، چه در زمان جنگ یا صلح و چه در اثنای مخاصمات

3. S. Martin, *Must Boys be Boys? Ending Sexual Exploitation & Abuse in UN Peacekeeping Missions*, (Washington DC: Refugees International, 2005), 7.

4. H. McCoubrey & N.D. White, *The Blue Helmets: Legal Regulation of United Nations Military Operations*, (Aldershot: Dartmouth Publishing Company Limited, 1996), 177.

5. J.K. Sagala, *HIV/AIDS and the military in sub-Saharan Africa: impact on military organizational effectiveness*. (New York: Africa Today 53, 2006), 59.

مسلحانه بین‌المللی یا داخلی به مباشرت یا به تسبیب ارتکاب یابد.^۶ دو عنصر اساسی در جنایت علیه بشریت وجود دارند که بایستی در کنار دیگر، عناصر خاص جرایم، اثبات شوند. عناصر خاص مورد بحث، مربوط به بستری می‌باشند که جنایات در آنها رخ می‌دهند. برخلاف جنایات جنگی، ارتباط با درگیری مسلحانه مورد نیاز نیست.^۷ حذف این رابطه به نوعی انحراف از تعریف جنایات علیه بشریت به موجب اساسنامه دادگاه نورمبرگ می‌باشد. فقدان ارتباط با درگیری مسلحانه توسط دیوان بین‌المللی کیفری یوگسلاوی سابق به عنوان قاعده‌سازی حقوق بین‌المللی مرسوم، تلقی گردیده و در اساسنامه ژم منعکس شده است.^۸ علاوه بر مرتبط نساختن آنها با درگیری مسلحانه، جنایت علیه بشریت ممکن است به عنوان نقض حقوق بشر در مقیاس گسترده مورد توجه قرار گیرد.^۹

۱-۱ - حمله گسترده یا سازمان‌یافته مستقیم علیه جمعیت غیرنظامی

اولین عنصر اساسی جنایات علیه بشریت این است که جنایت به عنوان بخشی از يك حمله گسترده و سازمان‌یافته جهت‌دار علیه يك جمعیت غیرنظامی انجام شود. واژه‌های «گسترده» و «سازمان‌یافته» کیفیت حمله را مشخص می‌کند، به این معنا که جنایت بایستی به عنوان بخشی از یک حمله گسترده یا به صورت یک حمله سازمان‌یافته جهت‌دار علیه یک جمعیت غیرنظامی ارتکاب یابد.^{۱۰} کلمه «گسترده» مربوط به مکان جغرافیایی نیست بلکه مربوط به تعداد قربانیان است.^{۱۱} دادگاه‌های غیرعلنی معنای نسبتاً وسیعی را برای واژه مذکور در نظر گرفته‌اند که «ماهیت مقیاس وسیع حمله و تعداد اشخاص مورد هدف» را شامل می‌شود.

يك حمله سازمان‌یافته حمله‌ای است که دارای «ماهیت سازمان‌یافته اعمال خشونت بار بوده و رخداد تصادفی آن اعمال غیرمحمتمل» باشد که نشان‌دهنده «الگوهای جنایات در مفهوم تکرار غیر تصادفی

۶. محمدعلی اردبیلی، حقوق بین‌الملل کیفری (تهران: نشر میزان، ۱۳۸۸)، ۳۱.

7. A. Cassese, Crimes against humanity. In: Cassese, A., Gaeta, P., Jones, J.R.W.D. (Eds.), *The Rome Statute of the International Criminal Court*, (Oxford: Oxford University Press, 2002a), 356.

8. W. Ruckert & Witschel, G., *Genocide and crimes against humanity in the elements of crimes*, In: Fischer, H., Kress, C., Lu'der, S.R. (Eds.), *International and National Prosecution of Crimes under International Law*, (Berlin: Berlin Verlag, 2001), 71.

9. A. Cassese, *International Criminal Law*, (Oxford: Oxford University Press, 2008), 99.

10. H. Von Hebel & D. Robinson, "Crimes within the jurisdiction of the court". In: Lee, R.S. (Ed.), *The International Criminal Court: The Making of the Rome Statute*, (The Hague: Kluwer Law International, 1999), 94-95.

۱۱. گرهارد ورله. «جنایت علیه بشریت در حقوق بین‌الملل معاصر»، ترجمه امیر ساعد وکیل، مجله حقوق بین‌الملل ۳۹، ۶۶، (۱۳۸۹).

رفتار مجرمانه مشابه، بر اساس يك روال منسجم» می‌باشد. دادگاه‌ها و دیوان‌های محاکماتی دیگر، فرض را بر این می‌گیرند که واژه فوق‌الذکر ماهیت سازمان‌یافته حمله را بازتاب می‌دهد، خشونت تصادفی را مستثنا می‌کند و نیازمند يك خط‌مشی یا نقشه نیست.^{۱۲} هرچند به موجب ماده ۷ (۲) (الف) اساسنامه رم، حمله می‌بایست «مطابق یا در راستای تقویت يك دولت یا خط‌مشی سازمانی برای انجام چنین حمله‌ای باشد». دادگاه این موضوع را تفسیر کرده تا این مفهوم را برساند که با وجود اینکه ضرورتی ندارد تا خط‌مشی حمله به وضوح تعریف شود، اما حمله «بایستی کاملاً سازمان‌یافته باشد و الگویی منظم را دنبال کند» و «همچنین همسو با خط‌مشی و سیاستی رایج انجام شود که در ارتباط تنگاتنگ با منابع خصوصی و عمومی است». فقط حمله است که بایستی گسترده و سازمان‌یافته باشد. رفتار مجرمانه متهم ممکن است يك عملکرد منفرد یا تعداد معدودی از اعمالی باشد که در بستر یک حمله علیه جمعیتی غیرنظامی رخ می‌دهد و نمی‌تواند مجزا، محدود یا تصادفی باشد.^{۱۳} جمعیت غیرنظامی مورد هدف نیز باید مشخص باشند.

سؤال اینکه آیا يك جنایت انجام شده توسط نیروی حافظ صلح بخشی از يك حمله گسترده و سازمان‌یافته هست یا نه؟ در پاسخ باید گفت: بستگی به شرایطی دارد که جنایت در آن انجام شده است. اگر جنایات سازمان‌یافته و گسترده در جریان باشند، جنایتی که توسط شخص حافظ صلح صورت می‌گیرد، می‌تواند به عنوان بخشی از آن حمله علیه جمعیت غیرنظامی تلقی گردد. بسیار نامحتمل است که يك شخص حافظ صلح قصد داشته باشد یا بخواهد که جنایتش بخشی از حمله مذکور باشد؛ اما اگر آن حمله آشکار باشد، به طور قطع این جنایت به عنوان بخشی از آن حمله ارتکاب می‌یابد.^{۱۴} همچنین نامحتمل است که شخص حافظ صلح جنایتی علیه بشریت انجام دهد. این بدین دلیل است که مأموریت‌های مربوط به حفظان صلح، عموماً در يك بستر مربوط به حمله گسترده و سازمان‌یافته علیه جمعیت غیرنظامی به وقوع نمی‌پیوندد. این مطلب بدان معنا نیست که آن مأموریت‌ها نمی‌توانند در چنین بستری رخ دهند. رواندا^{۱۵} و سودان^{۱۶} نمونه‌هایی از مأموریت‌هایی هستند که در مکان‌هایی

12. A. Marston Danner, "Constructing a hierarchy of crimes in International Criminal Law sentencing", (Virginia: Virginia Law Review 87, 2001), 474.

13. Ibidem.

14. D. Robinson, "The context of crimes against humanity", In: Lee, R.S. (Ed.), *The International Criminal Court: Elements of Crimes and Rules of Procedure and Evidence*, (New York: Transnational Publishers, Inc., Ardsley, 2001), 74.

15. UNAMSIR (United Nations Mission in Rwanda)

16. UNMIS (United Nations Mission in the Sudan)

واقع شده یا می‌شوند که شاهد حملات گسترده و سازمان‌یافته علیه جمعیت غیرنظامی می‌باشند. گرچه بزرگ‌ترین مشکل در تعیین ارتکاب يك جنایت به وسیله شخص حافظ صلح برای احراز يك جنایت علیه بشریت، در این حقیقت نهفته است که جنایاتی که توسط کارکنان حافظ صلح انجام می‌شوند، نشانگر بی‌انضباطی نظامی یا سهل‌انگاری می‌باشند تا بخشی از يك حمله گسترده و سازمان‌یافته.^{۱۷} در اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی برای یوگسلاوی سابق و رواندا، قواعد حقوق بین‌الملل عرفی را در مورد جنایات ضد بشریت محدود کرده و این جرایم را تنها علیه غیرنظامیان قابل ارتکاب دانسته‌اند؛ درحالی که حقوق بین‌الملل عرفی، غیرنظامیان را تنها قربانی این نوع جرم نمی‌داند.^{۱۸} لحظه‌ای که يك مأموریت در ناحیه مربوط به پس از درگیری، انجام می‌پذیرد که دیگر شاهد يك حمله گسترده و سازمان‌یافته علیه جمعیت غیرنظامی نیستیم، جنایاتی که توسط يك شخص حافظ صلح ارتکاب می‌یابد، نمی‌تواند به عنوان يك جنایت علیه بشریت در نظر گرفته شود زیرا واجد اولین عنصر برجسته و اساسی مربوط به جنایت علیه بشریت نمی‌باشد. برخلاف تعریف جنایات جنگی که در آن يك جنایت جنگی در بستره‌ای از درگیری نظامی و مرتبط با آن رخ می‌دهد، يك جنایت علیه بشریت باید به عنوان بخشی از يك حمله گسترده و سازمان‌یافته صورت گیرد. جنایاتی که پس از وقفه در حمله گسترده و سازمان‌یافته انجام می‌شود، شکل‌دهنده جنایاتی علیه بشریت نیست (بسته به شرایط، ممکن است جنایاتی جنگی را به وجود آورد) زیرا تأکید جنایت در آن صورت بر قربانی به عنوان يك شخص است نه به عنوان بخشی از يك مجموعه که ماهیت يك جنایت علیه بشریت می‌باشد. قربانی مذکور نمی‌تواند برای چنین هدفی انتخاب شود، زیرا آنها عضو يك جمعیت غیرنظامی هدفمند هستند و بنابراین جنایت ارتکاب‌یافته يك اتفاق و رویداد صرف و مجزا را تشکیل می‌دهد نه يك جنایت علیه بشریت.^{۱۹}

۱-۲- آگاهی یا قصد مرتکب نسبت به گسترده یا سازمان‌یافته بودن حمله

دومین عنصر مهم و برجسته مربوط به جنایات علیه بشریت عبارت است از اینکه مرتکب ذی‌ربط می‌دانسته یا قصد داشته که چنین رفتاری بخشی از يك حمله گسترده یا سازمان‌یافته علیه يك جمعیت غیرنظامی می‌باشد.^{۲۰} برای تحقق عنصر روانی جنایات علیه بشریت علاوه بر لزوم وجود قصد ارتکاب

17. J.N. Maogoto, "Watching the watchdogs: holding the UN accountable for violations of International Humanitarian Law by the 'Blue Helmets'", *Deakin Law Review* 1 (2000): 74.

۱۸. حسین میرمحمدصادقی، دادگاه کیفری بین‌المللی (تهران: نشر دادگستر، ۱۳۹۲)، ۱۰۵-۱۰۴.

19. Cassese, op.cit, 362.

20. Von Hebel & Robinson, op.cit, 98.

یکی از جرایم تصریح شده در اساسنامه یا حداقل بی‌تفاوتی مرتکب نسبت به ایجاد چنین نتیجه‌ای، اثبات علم وی نسبت به یک جمعیت غیرنظامی نیز ضروری است. بدین ترتیب، هرگاه مرتکب، یکی از این اعمال را انجام داده ولی نداند که آنها بخشی از یک حمله گسترده یا سازمان‌یافته علیه یک جمعیت غیرنظامی می‌باشند، ممکن است در محاکم داخلی به ارتکاب قتل یا تجاوز جنسی و نظایر آنها محکوم شده و حتی در صورت وجود شرایط لازم، به ارتکاب جنایت جنگی در دادگاه کیفری بین‌المللی محکوم گردد. لیکن محکوم کردن وی به ارتکاب جنایت علیه بشریت، به دلیل فقدان علم نسبت به وجود حمله ممکن نخواهد بود.^{۲۱} البته آگاهی از حمله نیازمند مدرکی نیست که نشان دهد که مرتکب ذی‌ربط از تمام ویژگی‌های حمله یا جزئیات دقیق نقشه یا خطمشی دولت یا سازمان، آگاهی داشته است.^{۲۲} در واقع، اکثریت کارکنان حافظ صلح از جزئیات نقشه یا خطمشی يك حمله گسترده یا سازمان‌یافته آگاه نبوده‌اند، چون آنها مستقیماً با کسانی که در حال سازمان‌دهی نقشه یا خطمشی حمله بوده‌اند، سروکار ندارند.

در جنایت علیه بشریت، لازم نیست یک گروه خاص مورد هدف قرار گیرد. بلکه به‌طور کلی، یک جمعیت غیرنظامی شامل گروه‌های سیاسی و غیره ممکن است موضوع این جنایات واقع شوند. همچنین برخلاف جنایت ژنوسید، در جنایت علیه بشریت، قصد مرتکب به نابودی کل یا بخشی از گروه مورد نظر شرط نیست. در واقع، آگاهی مرتکب ذی‌ربط از حمله و آگاهی از اینکه رفتار او بخشی از آن حمله را تشکیل داده است، می‌تواند با توجه به شرایط خاصی پیش‌زمینه‌ای نظیر موقعیت متهم در سلسله‌مراتب نظامی، حضور او در صحنه جنایات و موقعیت تاریخی و سیاسی که این اعمال در آن رخ داده است، تعیین شود. ارتکاب جنایات علیه بشریت و حمله به یک جمعیت غیرنظامی در مناطق جنگی، دلیل تصمیم‌گیری شورای امنیت برای انجام يك مأموریت حفظ صلح می‌باشد. بنابراین، دلیل اصلی حاضر بودن پرسنل و کارکنان حافظ صلح در آن منطقه حفظ صلح می‌باشد. بر این اساس، حافظان صلح از موقعیت زمین و شرایط تاریخی و سیاسی آگاه می‌شوند. به همین خاطر، خیلی مشکل است که استدلال شود آنها هیچ آگاهی از يك حمله به جمعیت غیرنظامی نداشته‌اند و اینکه عملکرد آنها بخشی از آن حمله گسترده و سازمان‌یافته نبوده است.

۲۱. میرمحمدصادقی، پیشین، ۱۲۴.

22. Cassese, op.cit., 2008: 115; Robinson, op.cit, 72.

۲- جنایات جنگی

جنایت جنگی، نقض مقررات و قواعد حقوق بشردوستانه بین‌المللی است. جنایت جنگی به عنوان یک پدیده جزایی، جزء جرایم بین‌المللی می‌باشد. تعریف جنایت جنگی سابقه طولانی ندارد و برای اولین بار در عهدنامه لاهه در تاریخ ۱۹۷۷ به طور مبهم در مورد قوانین و عرف‌های جنگ به کار برده شده است. جنایت جنگی مندرج در دو اساسنامه دادگاه نورمبرگ و توکیو، جنایاتی بودند که ارتکاب آنها در خلال درگیری‌های مسلحانه بین‌المللی صورت گرفته بود. اساسنامه مذکور، جنایت جنگی را این چنین تعریف می‌کند: «نقض قوانین و رسوم جنگ عبارت است از بدرفتاری یا تبعید سکنه غیرنظامی نواحی اشغالی به منظور کار اجباری یا به منظور دیگر، قتل یا بدرفتاری با زندانیان یا افرادی که در دریا هستند، اعدام گروگان‌ها، غصب و غارت اموال عمومی یا خصوصی بدون جهت یا هرگونه تخریبی که ضرورت نظامی آن را ایجاب نکند.» (بند ب ماده شش اساسنامه دادگاه نورمبرگ).^{۲۳} در اساسنامه دادگاه رواندا، جنایت جنگی، جنایتی که در یک درگیری داخلی رخ داده، تعریف گردیده است. عنوان ماده ۴ این اساسنامه، تخلفات از ماده ۳ مشترک کنوانسیون‌های ژنو و پروتکل الحاقی دوم می‌باشد.^{۲۴} در سال ۱۹۹۵ با رأی راهبردی شعبه پژوهشی دیوان کیفری بین‌المللی برای یوگسلاوی سابق در قضیه تادیچ، قدم مهمی به پیش برداشته شد که بر اساس رأی این مرجع، جنایات جنگی نه تنها در مخاصمات مسلحانه بین‌المللی بلکه در منازعات مسلحانه داخلی نیز ممکن است بروز نماید.^{۲۵} به نظر می‌رسد جنایت جنگی می‌تواند در درگیری‌های داخلی، منطقه‌ای یا بین‌المللی حسب مورد رخ دهد. در این قسمت به بررسی ارکان جنایت جنگی بر اساس اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی خواهیم پرداخت.

۲-۱- بخشی از يك نقشه یا خط‌مشی یا بخشی از ارتکاب چنین جنایات‌هایی در مقیاسی

وسیع

به موجب ماده ۸(۱) اساسنامه رم، هیچ نیاز قطعی مبنی بر اینکه یک جنایت جنگی در مقیاسی وسیع

۲۳. جمشید جوانی، «بررسی جنایات جنگی در اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی» (پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، ۱۳۹۰)، ۱۲۳.

۲۴. کریانگ ساک کیتی شای زری، حقوق بین‌الملل کیفری، ترجمه: بهنام یوسفیان و محمد اسماعیلی (تهران: انتشارات سمت، ۱۳۸۳)، ۲۵۶-۲۵۵.

۲۵. آنتونیو کسسه، حقوق کیفری بین‌المللی، ترجمه: حسین پیران، اردشیر امیر ارجمند و زهرا موسوی (تهران: انتشارات جنگل، ۱۳۸۷)، ۶۳.

ارتکاب یابد، وجود ندارد. ماده ۸ (۱) بیان می‌دارد که «دیوان دارای صلاحیت رسیدگی قضایی در مورد جنایات جنگی می‌باشد به ویژه هنگامی که آنها به عنوان بخشی از يك نقشه یا خطمشی یا به عنوان بخشی از مقیاس وسیع از ارتکاب چنین جنایاتی انجام می‌شوند». بنابراین يك رخداد منفرد از یک جنایت جنگی برای دیوان کیفری بین‌المللی جهت ایجاد صلاحیت قضایی کافی است. عبارت «به‌ویژه» نشانگر این است که دادگاه بر تمام جنایات جنگی صلاحیت قضایی خواهد داشت به خصوص هنگامی که آن جنایات به عنوان بخشی از يك نقشه یا خطمشی یا در مقیاس وسیع، فاکتوری مهم و قابل توجه در تعیین جنایات بین‌المللی است که در این نقطه آنها به عنوان يك تهدید برای صلح و امنیت بین‌المللی به حساب می‌آیند. با این حال، این حقیقت که موضوع نامبرده الزامی نیست، دادگاه را قادر می‌سازد که جنایات جنگی منفرد (صرف) یا جنایات جنگی ای که به عنوان بخشی از نقشه یا خطمشی انجام یا در مقیاس وسیع ارتکاب نیافته‌اند را مورد پیگرد قانونی قرار دهد و این موضوع حوزه جرایم بالقوه‌ای که دادگاه می‌تواند مورد پیگرد قانونی قرار دهد را وسیع‌تر می‌کند. در شرایط ارتکاب جنایات توسط حافظان صلح پیش‌تر بیان شد، مشکلی که در اثبات جنایات حافظان صلح به عنوان يك جنایت علیه بشریت به وجود می‌آید اینکه بنا به ضرورت، جنایت بایستی بخشی از يك حمله گسترده و سازمان‌یافته باشد. يك جنایت جنگی، خالی از هرگونه الزامات مشابه است، بنابراین خیلی محتمل‌تر است که جنایت ارتكابی توسط حافظان صلح به عنوان جنایت جنگی، طبقه‌بندی شود. با در نظر گرفتن تعداد قربانیان (ارتکاب در مقیاس وسیع)، دیوان بین‌المللی کیفری رواندا^{۲۶} تعداد قربانیان را به عنوان يك عنصر خاص در جنایات علیه بشریت مشخص نموده است. بعید است که جنایاتی نظیر استثمار جنسی توسط کارکنان حافظ صلح به عنوان بخشی از يك نقشه یا خطمشی ارتکاب یابد، گرچه در برخی شرایط، می‌توان استدلال کرد که نقشه‌ای برای ارتکاب این جنایات وجود دارد. چنین شرایطی می‌تواند با مشارکت چندین نفر از کارکنان حافظ صلح در قاچاق و بردگی جنسی زنان، صورت گیرد؛ کارکنان حافظ صلحی که در حمایت از صاحبان روسپی‌خانه‌ها به منظور استفاده از خدمات فاحشه‌خانه‌ها یا در قاچاق طلا یا تجارت اسلحه، آنها را استخدام می‌کنند.^{۲۷} این مسأله می‌تواند به عنوان مسؤلیت کیفری مورد بررسی قرار بگیرد (برای مثال این موضوع ممکن است به عنوان مأموریت مشترك در نظر گرفته شود)، به طوری که بستر ارتکاب

26. ICTR (International Criminal Tribunal For Rwanda)

27. Amnesty International, „Kosovo (Serbia and Montenegro) “So Does It Mean that We Have the Rights? Protecting the Human Rights of Women and Girls Trafficked for Forced Prostitution in Kosovo”, News and Press Release, London: Amnesty International, 2004. Index number: EUR 70/010/2004.

جنایات نیز می‌تواند به عنوان يك نقشه برای ارتکاب جرایم، مورد بحث واقع شود؛ بنابراین جنایات ارتكابی توسط پرسنل حافظ صلح، ممکن است رخدادهایی مجزا تلقی شده و در عین حال، در بستر وسیع‌تری جای بگیرند و به عنوان بخشی از يك مأموریت در مقیاس وسیع از جنایات جنگی ارتکاب یابند.

۲-۲- ارتباط با درگیری مسلحانه

برای اینکه یک رفتار به عنوان يك جنایت جنگی توصیف شود، بایستی با درگیری مسلحانه مرتبط بوده و مرتکب ذی‌ربط، جنایت را در بستر يك درگیری مسلحانه مرتکب گردد و از وجود چنان درگیری آگاه باشد.^{۲۸} درگیری مسلحانه توسط دیوان کیفری یوگسلاوی سابق در قضیه تادیچ^{۲۹} به شرح زیر توضیح داده شد: هرچند که توسل به نیروی نظامی بین دولت‌ها یا خشونت مسلحانه طولانی بین مقامات دولتی یا گروه‌های مسلح سازمان‌یافته و یا بین چنین گروه‌هایی در يك کشور وجود داشته باشد، اما حقوق بین‌الملل بشردوستانه از ابتدای چنین درگیری‌های مسلحانه اعمال می‌شود و پس از توقف خشونت‌ها تا زمان دستیابی به يك نتیجه‌گیری جامع، پیرامون صلح یا در مورد درگیری‌های داخلی تا به دست آمدن يك توافق صلح ادامه می‌یابد. تا آن موقع، حقوق بین‌الملل بشردوستانه به اجرای خود در کل منطقه دولت‌های در حال جنگ یا در مورد درگیری‌های داخلی که کل منطقه تحت کنترل یکی از طرفین است، ادامه می‌دهد؛ چه جنگی واقعی در آنجا رخ داده باشد یا نداده باشد. کافی است که جنایات مذکور به صورت تنگاتنگی با خشونت‌های در حال وقوع در دیگر بخش‌های مناطق تحت کنترل توسط طرفین درگیری، مرتبط بوده باشند.

دیوان کیفری بین‌المللی تفسیر وسیعی را اعمال کرده که لازمه‌اش این است که درگیری مسلحانه باید نقشی اساسی را در تصمیم مرتکب ذی‌ربط، در توانایی‌اش برای ارتکاب جنایت یا در روشی که در آن رفتار نامبرده در نهایت انجام می‌شود، ایفا کند. هرچند، لازم نیست که درگیری مسلحانه به عنوان علت نهایی برای رفتار جانی تلقی شده و در مرکز درگیری رخ دهد. جنایاتی که توسط کارکنان حافظ صلح ارتکاب می‌یابند، ممکن است در این تفسیر وسیع جای بگیرند. اقدامات حمایت از صلح در مناطق در حال درگیری مداوم یا در يك موقعیت پس از درگیری انجام می‌شوند. حضور عینی آنها به خاطر درگیری مسلحانه است که این امر دقیقاً دلیل مأموریت در آن منطقه است.^{۳۰} آنچه در پرونده RUF قابل توجه

28. M. Bothe, "War crimes". In: Cassese, A., Gaeta, P., Jones, J.R.W.D. (Eds.), *The Rome Statute of the International Criminal Court*, (Oxford: Oxford University Press, 2002), 388-389.

29. Tadic

30. P. Rowe, War crimes, In: McGoldrick, D., Rowe, P., Donnelly, E. (Eds.), *The Permanent International*

است اینکه ارتکاب جنایتی مثل استعمار جنسی، موقعیتی است که توسط جنگجو به وجود آمده است. این در حالی است که مخاصمه، شرایطی را به وجود آورده که در آن، برای زنان انتخابی جز تن فروشی به منظور بقا و زنده ماندن وجود ندارد. تجارت اسلحه نیز تنها هنگامی می‌تواند رونق یابد که طرفین، درگیر در مخاصمه مسلحانه باشند. بنابراین می‌توان استدلال کرد که این جنایات در بستر یک درگیری مسلحانه انجام می‌شوند و مرتبط با یک درگیری مسلحانه هستند حتی اگر خشونت‌ها متوقف شده باشند.

در واقع، می‌توان گفت که هیچ وضع قانونی شفاف برای اجرای حقوق بین‌الملل بشردوستانه وجود ندارد.^{۳۱} این دقیقاً همان شرایطی است که نیروهای حافظ صلح به عنوان طرفین درگیری در مخاصمه مسلحانه تلقی می‌شوند.^{۳۲} بولتن^{۳۳}، دبیرکل وقت سازمان ملل، در مورد رعایت حقوق بین‌الملل بشردوستانه دولت‌ها توسط نیروهای سازمان ملل متحد اعلام نموده است: «اصول و قوانین ابتدایی حقوق بین‌الملل بشردوستانه که در بیانیه حاضر تنظیم شده است، هنگامی قابل تعمیم و اجرا بر نیروهای سازمان ملل می‌باشد که در موقعیت‌های مخاصمه مسلحانه، آنها به صورت فعال به عنوان طرفین درگیری دخیل باشند، این امر بستگی به میزان و مدت‌زمان مشارکت آنها در مخاصمه دارد. از این رو، این قوانین در عملکردهای اجرایی یا در عملکردهای مربوط به حفاظت از صلح، زمانی قابلیت اجرایی دارند که استفاده از خشونت به منظور دفاع از خود جایز باشد.»^{۳۴} از مطلب فوق می‌توان نتیجه گرفت که آیا حقوق بین‌الملل بشردوستانه قابل اجرا است یا خیر؟ به رفتار و تعهد فرد در عملیات بستگی دارد و این امر ممکن است به تفسیر این مطلب کمک کند که آیا شرایطی که در آن جنایت رخ می‌دهد، درگیری مسلحانه به حساب می‌آید یا نه.

در پرونده RUF دیوان سیرالئون اظهار داشت که کارکنان حافظ صلح تنها تا موقعی غیرنظامی تلقی می‌شوند که نقش مستقیمی در خشونت‌ها نداشته باشند. همچنین اظهار داشت که اگر کارکنان حافظ صلح تنها به دلیل حشاشان در دفاع شخصی، متوسل به زور و خشونت شوند، حفاظت از آنها متوقف نخواهد شد و این استفاده از خشونت از سوی نیروهای حافظ صلح به منظور دفاع از خود در

Criminal Court, (Oxford and Portland Oregon: Hart Publishing, 2004), 208.

31. C. Greenwood, "International humanitarian law and United Nations military operations", *Yearbook of International Humanitarian Law* 1 (1998): 3-34.

32. Red Cross, "Application of international humanitarian law and international human rights law to UN-mandated forces: report on the Expert meeting on multinational peace operations", *International Review of the Red Cross* 853 (2004): 208-209.

33. Bulletin

34. B.D. Titmore, "Belligerents in Blue Helmets: applying international humanitarian law to United Nations peace operations", *Stanford Journal of International Law* 33 (1997): 93.

انجام تعهدات خود به شرط آنکه محدود به چنین استفاده‌ای شود، باعث نقصان یا تغییر در محافظت از کارکنان حافظ صلح نمی‌گردد.^{۳۵} اینکه آیا حقوق بین‌الملل بشردوستانه نسبت به نیروهای حافظ صلح قابل اجرا باشد یا نه، در صورتی که صلحبان يك جنایت جنگی انجام می‌دهد، موضوعیتی ندارد. چراکه يك جنایت جنگی ممکن است توسط يك طرف درگیر در جنگ یا يك شخص غیرنظامی ارتکاب یابد.^{۳۶} يك جنایت جنگی باید در بستر مخاصمه مسلحانه رخ دهد و مرتبط با آن باشد، اما مرتکب آن مجبور نیست به عنوان طرفین درگیر در مخاصمه مسلحانه دخیل باشد.^{۳۷} قابلیت اجرای حقوق بین‌الملل بشردوستانه به سادگی می‌تواند برای کمک در تعیین وضعیت مخاصمه مسلحانه مورد استفاده قرار گیرد. مشکلی که پیش خواهد آمد، این است که آیا نیروی حافظ صلح را بایستی به ارتکاب يك جنایت جنگی در مخاصمه مسلحانه بین‌المللی متهم کرد یا در مخاصمه مسلحانه غیر بین‌المللی، در این مورد نیز قانون شفاف وجود ندارد.^{۳۸} مسلماً اگر مأموریت نیروهای حافظ صلح به دلیل مخاصمه مسلحانه بین دو دولت باشد، در این صورت مخاصمه مسلحانه، بین‌المللی خواهد بود. هرچند که بیشتر مأموریت‌ها بسته به درگیری مسلحانه داخلی در يك کشور، معمولاً بین دولت و نیروهای شورشی یا انقلابی قرار دارد. در خصوص صلاحیت دادگاه و تعقیب متهمان، بند یک ماده یک اساسنامه دیوان سیرالئون^{۳۹}، حدود صلاحیت این دادگاه را در تعقیب و محاکمه افرادی که بیشترین مسؤولیت را در نقض حقوق بشردوستانه و قوانین سیرالئون از ۳۰ نوامبر ۱۹۹۶ به بعد داشته‌اند، مشخص می‌کند؛ اما در بند ۲ این ماده آمده است: «[رسیدگی به] هر تخلف نیروهای حافظ صلح و پرسنل وابسته حاضر در سیرالئون مطابق موافقت‌نامه میان سازمان ملل متحد و دولت سیرالئون و دیگر دولت‌ها و سازمان‌های منطقه‌ای یا در نبود چنین موافقت‌نامه مشروط بر آنکه عملیات حفظ صلح با رضایت دولت سیرالئون انجام شده باشد، در صلاحیت دولت فرستنده خواهد بود.» بدین ترتیب، این ماده نه فقط دادگاه‌های سیرالئون را از اعمال صلاحیت نسبت به نیروهای حافظ صلح بازمی‌دارد، بلکه صلاحیت عام دادگاه ویژه برای

35. S. Sivakumaran, "War crimes before the special court for Sierra Leone", *Journal of International Criminal Justice* 4 (2010): 1026-1029.

36. Y. Dinstein, *The Conduct of Hostilities under the Law of International Armed Conflict*, second ed. (Cambridge: Cambridge University Press, 2010), 264.

37. K. Dormann, *Elements of War Crimes under the Rome Statute of the International Criminal Court: Sources and Commentary*, (Cambridge: Cambridge University Press, 2002), 391-393.

38. A. Faite, Grenier, J.L., *Expert Meeting on Multinational Peace Operations: Applicability of International Humanitarian Law and International Human Rights Law to UN Mandated Forces*, (Geneva: International Committee of the Red Cross, 2004), 11.

39. Sierra Leone

رسیدگی به موارد نقض حقوق بشردوستانه و قوانین سیرالتون در سرزمین این دولت را نسبت به این نیروها محدود می‌کند.^{۴۰} به طوری که به دلیل عدم رسیدگی به جرایم ارتكابی توسط نیروهای حافظ صلح به وسیله دولت‌های فرستنده و با پیشنهاد دبیرکل وقت سازمان ملل متحد، یک بند به عنوان بند ۳ به ماده ۱ افزوده شد. این بند به دادگاه اختیار می‌دهد که در صورت تجویز شورای امنیت، اِعمال صلاحیت کند. طبق بند ۳: «در حالت عدم تمایل یا توانایی دولت فرستنده در انجام واقعی تحقیق و تعقیب، دادگاه می‌تواند در صورت اجازه شورای امنیت به پیشنهاد دولت بر چنین افرادی اِعمال صلاحیت کند». از نظر دبیرکل سازمان ملل، درج این عبارت در اساسنامه برای ترغیب دولت غیر مایل به تعقیب متهم حاضر در سرزمینش است و یادآوری اختیار شورای امنیت که اگر بخواهد، می‌تواند دستور تسلیم متهم را به دادگاه بدهد؛ اما آنچه درخور توجه است اینکه تا پیش از تأسیس این دادگاه، امکان محکمه نیروهای حافظ صلح متهم به نقض حقوق بشردوستانه در حین مأموریت، در هیچ دادگاه بین‌المللی مطرح نشده بود.^{۴۱} دادگاه با توجه به بند ۲ کنوانسیون ژنو در رابطه با درگیری‌های مسلحانه بین‌المللی به این نتیجه رسید که درگیری مسلحانه بین‌المللی زمانی به وجود می‌آید که دو و یا چند گروه بزرگ متخاصم با همدیگر جنگ و یا هرگونه درگیری نظامی داشته باشند که در این مورد طبق کنوانسیون ژنو از درگیری مسلحانه بین‌المللی به درگیری مسلحانه بین دو گروه کاهش یافت.^{۴۲} کاربرد حقوق بین‌الملل بشردوستانه نسبت به نیروهای سازمان ملل متحد نشان می‌دهد که نیروهای سازمان ملل متحد درگیر در منازعات مسلحانه بین‌المللی هستند.^{۴۳} حتی اگر نیروهای سازمان ملل به درخواست یک دولت مبارزه کنند، نمی‌توان گفت که آنها درگیر مخاصمات مسلحانه غیر بین‌المللی هستند؛ زیرا آنها بخشی از یک دولت (و یا طرف‌های دیگر مخاصمه) را تشکیل نمی‌دهند. نیروهای سازمان ملل متحد، مستقل از همه طرف‌های درگیر در هر درگیری مسلحانه‌ای هستند؛ در واقع، بی‌طرفی یکی از اصول اساسی حفظ صلح است.^{۴۴} بنابراین،

۴۰. امیرحسین رنجبریان و هدی شکیب‌منش، «جستاری در باب اعمال صلاحیت کیفری بر جرایم نیروهای حافظ صلح»، مجله پژوهش حقوق و سیاست عمومی ۴۰ (۱۳۹۲)، ۱۷۹.

۴۱. مهدیه ملک‌الکتاب خیابانی، «نقش دادگاه ویژه سیرالتون در مبارزه با بی‌کیفری» (پایان‌نامه کارشناسی ارشد حقوق بین‌الملل، تهران: دانشگاه علامه طباطبایی تهران، ۱۳۸۸)، ۹۵.

42. M. Sassoli & A.A. Bouvier, *How Does Law Protect in War? Cases, Documents and Teaching Materials on Contemporary Practice in International Humanitarian Law*, (Geneva: International Committee of the Red Cross, 1999), 89.

43. Greenwood, op.cit, 25.

44. M. Zwanenburg, "Double standards in peacekeeping? Subcontracting peacekeeping and international humanitarian law", *Leiden Journal of International Law* 12 (1999), 756.

نیروی سازمان ملل متحد، یک نیروی بین‌المللی است که ممکن است جهت جلوگیری از تبدیل یک درگیری به یک درگیری مسلحانه بین‌المللی با یک گروه علیه گروه دیگر متحد شود. نظر دیوان یوگسلاوی سابق این است که درگیری مسلحانه داخلی ممکن است به جنگ بین‌المللی منجر شود (بسته به شرایط، در قالب یک درگیری داخلی مسلحانه، یک درگیری بین‌المللی رخ دهد). اگر (الف) دولت دیگری توسط نیروهای خودی در درگیری شرکت کند و یا متناوباً اگر (ب) برخی از طرف‌های درگیر در مخاصمات مسلحانه داخلی به نفع کشور دیگری عمل کند، ممکن است با وجود این واقعیت که این نیروها بخشی از مأموریت سازمان ملل هستند، گفته شود که کشوری در یک درگیری با نیروهای خود مداخله کرده است. دیوان یوگسلاوی سابق معتقد است که بایستی توسط یک معیار مشخص شود که آیا افراد به نفع کشور خاصی عمل می‌کنند که نتیجه آن به درگیری بین‌المللی ختم شود یا نه.

باین حال، در یک عملیات حفظ صلح، اقدامات کنترلی بین دولت ارسال‌کننده و سازمان ملل متحد کاربرد مؤثر دارد. معیار کنترل مؤثر توسط پرسنل نظامی دولت ارسال‌کننده و سازمان ملل مورد استفاده قرار می‌گیرد. به عنوان مثال، دولت ارسال‌کننده هرگونه مسأله انضباطی را کنترل می‌کند اما سازمان ملل متحد در نهایت مسؤول عملیات نظامی پرسنل در یک مأموریت می‌باشد. پرسنل علاوه بر اینکه توسط دولت ارسال‌کننده تأمین مالی شده، آموزش دیده و تجهیز می‌گردند، توسط سازمان ملل هم تأمین مالی شده، آموزش دیده و مجهز شده و به مأموریت ارسال می‌گردند.⁴⁵ قانون ملی نیز تصریح می‌کند که کشورهای عضو سازمان ملل متحد همچنان حاکمیت خود را هنگام انجام وظایف سازمان ملل متحد، حفظ می‌نمایند و پرسنل آنها در نهایت عوامل دولت خویش هستند، چراکه هر یک از نیروهای شرکت‌کننده [در یک مأموریت] وظیفه و نظم ملی خود را نیز دارند و در خدمت کشور خود باقی می‌مانند؛ بنابراین با توجه به این واقعیت که هر کشور فرستنده‌ای که اساساً نسبت به سازمان دهی، هماهنگی یا برنامه‌ریزی عملیات نظامی گروه نظامی مشارکت دارد؛ علاوه بر تأمین مالی، آموزشی و تجهیز یا تدارک حمایت عملیاتی نسبت به آن، در مخاصمه مسلحانه بین‌المللی نیز حاضر است زیرا ورود هر کشور فرستنده‌ای از طریق نیروهایش که به عنوان عاملان کشور فرستنده عمل می‌کنند، آن مخاصمه را بین‌المللی می‌نماید؛ بنابراین جرایم ارتكابی در دو سطح بین‌المللی و غیر بین‌المللی مبتنی بر این واقعیت است که دیوان، مخاصمه مسلحانه در زمان‌های مختلف را در دو سطح بین‌المللی و غیر بین‌المللی مورد

45. McCoubrey, op.cit, 146.

بررسی قرار داده می‌دهد.

۲-۳- آگاهی از وجود درگیری‌های مسلحانه و وضعیت قربانی

در واقع، به موجب ماده ۸، مرتکب جنایت جنگی بایستی از وجود یک درگیری مسلحانه آگاه باشد. آگاهی، مستلزم وجود یک درگیری مسلحانه ساده است و مرتکب ذی‌ربط به هرگونه آگاهی از این رده از درگیری‌های مسلحانه (بین‌المللی یا غیر بین‌المللی) و یا شرایط ایجاد هر نوع درگیری‌های مسلحانه نیاز ندارد.^{۴۶} این امر می‌تواند از یک صلح‌بان قابل پذیرش نباشد که وی، از وجود یک درگیری مسلحانه در داخل سرزمینی که در آن مستقر می‌باشد، مطلع نبوده است. همان‌طور که در بالا ذکر شد، دلیل نهایی برای انجام یک عملیات حمایت از صلح در هر منطقه، وجود یک درگیری مسلحانه و یا بعد از آن است. حتی در صورت صدور یک دستور از سوی مقامات مافوق، قواعد و مقررات به‌کارگیری سلاح‌های مجاز تنها در صورت شرکت در مخاصمات مسلحانه و در جهت دفاع از خود را اجازه خواهند داد و این امر ممکن است منجر به عدم آگاهی از شرایط درگیری‌های مسلحانه در منطقه باشد که مأموریت محوله در آن طی یک عملیات انجام می‌شود.

در جنایات جنگی، مرتکب ذی‌ربط بایستی از شرایط واقعی ایجاد وضعیت (محافظت شده و یا نظامی / غیر مبارز) قربانی آگاه باشد.^{۴۷} وضعیت قربانی به موجب یک یا چند ماده از مواد کنوانسیون‌های ژنو سال ۱۹۴۹ از جمله ماده ۸ (۲)(a) تحت حمایت بوده است و یا از افراد تحت حمایت کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو مثل غیرنظامیان، پرسنل پزشکی و یا پرسنل مذهبی بودخ و هیچ‌گونه مشارکت فعالی در این مخاصمات نداشته‌اند (ماده ۸ (۲)(c)). افراد حفاظت شده کسانی هستند که در لحظات معین و به هر شیوه‌ی ممکن که درگیری رخ می‌دهد، در شرایط جنگ یا اشغال که در دست یک طرف جنگ و یا کشور اشغالگر بیگانه می‌باشد، مورد حمایت هستند؛ بنابراین روشن است که تعریف یک فرد حفاظت‌شده کمی گسترده است و یک زندانی جنگی را نیز پوشش خواهد داد. همچنین هر فردی در خاکی قرار گرفته که در آن درگیری‌های مسلحانه در حال وقوع است و به‌طور کلی تحت کنترل یک طرف جنگ می‌باشد. البته حقایق مربوط به هر قربانی بایستی مورد بررسی قرار گیرد تا معلوم شود که آیا، در هر شرایط فردی، آن فرد به طور فعال در خصومت‌ها در زمان‌های مربوطه درگیر شده است یا نه.

46. Bothe, op.cit., 389.

47. Those under Arts. 8(2)(a) and 8(2)(c).

نتیجه‌گیری

این بسیار حیاتی و مهم است که هر پرسنل حافظ صلحی که در یک عملیات حفظ صلح درگیر بوده است، به خاطر مشارکت در ارتکاب جرم، در قبال اعمال خود پاسخگو باشد. چنین رفتار مجرمانه نیروهای حافظ صلح، اثربخشی مأموریت را خدشه‌دار می‌کند، اما مهم‌تر از همه اینکه موجب آسیب رساندن به یک یا چند قربانی می‌شود. در مورد پرسنل نظامی، به مشارکت گروهی کشورها، صلاحیت انحصاری اعطا می‌شود. در خصوص پرسنل غیرنظامی (کارکنان سازمان ملل متحد، کارشناسان مأموریت)، دولت میزبان و دولت ثالث، صلاحیت رسیدگی دارند. باین حال، به عهده نگرفتن عملیات تعقیب توسط دولت‌ها نسبت به رفتارهای مجرمانه نیروهای حافظ صلح نشان می‌دهد که وجود یک دادگاه مستقل بین‌المللی برای این امر لازم است. در صورتی که شرایط ارتکاب جرم و جنایت موجود باشد و دولت‌های ذی‌نفع، نخواهند یا نتوانند متهمان و جرایم ارتكابی را تعقیب و رسیدگی نمایند، دیوان کیفری بین‌المللی بایستی اقدامات لازم را در این خصوص انجام دهد. البته چالش‌های اساسی در خصوص تعقیب یک صلح‌بان به‌واسطه ارتکاب جنایت علیه بشریت در دیوان کیفری بین‌المللی با توجه به یک سری عناصر وجود دارد. در واقع، یک اتهام جنایت علیه بشریت می‌تواند به مراتب شدیدتر از آن در جنایات جنگی، به دلیل وجود عناصر مورد نیاز حمله سیستماتیک یا گسترده باشد. این امر می‌تواند یک نمونه نادر باشد جایی که دادگاه صالح می‌خواهد یک صلح‌بان مرتکب جرم و جنایت را که بخشی از یک حمله سیستماتیک یا گسترده را تشکیل می‌داده است، تحت تعقیب قرار دهد اما کمی دشوار به نظر می‌رسد. کاربرد بالقوه این‌گونه عناصر از جنایات جنگی نسبت به جنایات ارتكابی توسط پرسنل حافظ صلح، امکان‌پذیر است، اما بدون عارضه نمی‌باشد. تعیین وجود یک درگیری مسلحانه و یک چنین وضعیت درگیری، دو مورد از بزرگ‌ترین موانع می‌باشد. باین حال، پیگرد قانونی صلح‌بان به موجب ماده ۸ اساسنامه رم ممکن نمی‌باشد. هنگامی که یک درگیری مسلحانه ایجاد می‌شود، اعمال تفسیر گسترده مرتبط با درگیری مسلحانه توسط دیوان یوگسلاوی سابق در پرونده فوکا قابل توجه است. این امر دادستان را قادر می‌سازد که جنایات ارتكابی توسط صلح‌بان در بستر مخاصمات مسلحانه را اثبات کند، صرف‌نظر از اینکه آیا پرسنل حافظ صلح به عنوان رزمنده در مخاصمات مسلحانه درگیر بوده‌اند یا نه. برای هر دو دسته از جرایم، عناصر وابسته به محل درگیری، حیاتی و مهم خواهد بود. فرمان مأموریت، قواعد درگیری و وضعیت مکانی همه مستلزم تعیین این است که آیا یک حمله به صورت سیستماتیک یا گسترده و یا درگیری مسلحانه بوده است یا نه. عارضه اصلی این خواهد بود که آیا جرم و جنایت صلح‌بان

می‌تواند به حمله و یا درگیری مسلحانه مربوط باشد یا نه. همان‌طور که نشان داده شده است، شرایط بالقوه‌ای وجود دارد که در آن، این عناصر را می‌توان ثابت کرد. این مفهوم ممکن است در حال حاضر یک چالش باشد، اما به نظر می‌رسد در صورت فقدان عمل تعقیب توسط یک کشور، پرسنل حافظ صلح می‌تواند به خاطر جنایات جنگی و جنایت علیه بشریت توسط دیوان کیفری بین‌المللی تحت تعقیب قرار گیرد.

فهرست منابع

الف) منابع فارسی

- اردبیلی، محمدعلی. حقوق بین‌الملل کیفری (گزیده مقالات). چاپ پنجم. تهران: نشر میزان، ۱۳۸۸.
 - جوانی، جمشید. «بررسی جنایات جنگی در اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، ۱۳۹۰.
 - رنجبریان، امیرحسین و هدی شکیب‌منش. «جستاری در باب اعمال صلاحیت کیفری بر جرایم نیروهای حافظ صلح». مجله پژوهش حقوق و سیاست عمومی ۴۰ (۱۳۹۲): ۱۶۷-۱۹۸.
 - کسسه، آنتونیو. حقوق کیفری بین‌المللی. ترجمه حسین پیران، اردشیر امیر ارجمند و زهرا موسوی. چاپ اول. تهران: انتشارات جنگل، ۱۳۸۷.
 - کیتی شای زری، کریانگ ساک. حقوق بین‌الملل کیفری. ترجمه: بهنام یوسفیان و محمد اسماعیلی. چاپ اول. تهران: انتشارات سمت، ۱۳۸۳.
 - ملک‌الکتاب خیابانی، مهدیه. «نقش دادگاه ویژه سیرالئون در مبارزه با بی‌کیفری». پایان‌نامه کارشناسی ارشد حقوق بین‌الملل، تهران: دانشگاه علامه طباطبایی تهران، ۱۳۸۸.
 - میرمحمدصادقی، حسین. دادگاه کیفری بین‌المللی. چاپ ششم. تهران: نشر دادگستر، ۱۳۹۲.
 - ورله، گرهارد. «جنایت علیه بشریت در حقوق بین‌الملل معاصر». ترجمه امیر ساعد وکیل. مجله حقوق بین‌الملل ۳۹ (۱۳۸۹): ۵۹-۱۰۰.
- ب) منابع خارجی

- Amnesty International, "Kosovo (Serbia and Montenegro) "So Does It Mean that We Have the Rights?" Protecting the Human Rights of Women and Girl Trafficked for Forced Prostitution in Kosovo", News and Press Release, London: Amnesty International, 5 May 2004, Index number: EUR 70/010/2004.
- Bothe, M., "War crimes". In: Cassese, A., Gaeta, P., Jones, J.R.W.D. (Eds.), *The Rome Statute of the International Criminal Court*, Oxford: Oxford University Press, 2002.
- Cassese, A., Crimes against humanity. In: Cassese, A., Gaeta, P., Jones, J.R.W.D. (Eds.), *The Rome Statute of the International Criminal Court*, Oxford: Oxford University Press, 2002a.
- Cassese, A., Genocide. In: Cassese, A., Gaeta, P., Jones, J.R.W.D. (Eds.), *The Rome Statute of the International Criminal Court*, Oxford: Oxford University Press, 2002b.
- Cassese, A., *International Criminal Law*, 2nd Ed. Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Dinstein, Y., *The Conduct of Hostilities under the Law of International Armed Conflict*, second ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
- Dormann, K., *Elements of War Crimes under the Rome Statute of the International Criminal Court: Sources and Commentary*, Cambridge: Cambridge University Press, 2002.
- Faite, A. & J.L. Grenier. *Expert Meeting on Multinational Peace Operations: Applicability of International Humanitarian Law and International Human Rights Law to UN Mandated*

Forces. Geneva: International Committee of the Red Cross, 2004.

- Greenwood, C., "International humanitarian law and United Nations military operations", *Yearbook of International Humanitarian Law* 1 (1998): 3-34.

- Maogoto, J.N. "Watching the watchdogs: holding the UN accountable for violations of International Humanitarian Law by the 'Blue Helmets'", *Deakin Law Review* 1 (2000): 47-80.

- Marston Danner, A., "Constructing a hierarchy of crimes in International Criminal Law sentencing", *Virginia Law Review* 3 (2001): 415-501.

- Martin, S., *Must Boys be Boys? Ending Sexual Exploitation & Abuse in UN Peacekeeping Missions*. Washington DC: Refugees International, 2005.

- McCoubrey, H. & N.D. White. *The Blue Helmets: Legal Regulation of United Nations Military Operations*. Aldershot: Dartmouth Publishing Company Limited, 1996.

- Red Cross, "Application of international humanitarian law and international human rights law to UN-mandated forces: report on the Expert meeting on multinational peace operations", *International Review of the Red Cross* 853 (2004): 207-212.

- Robinson, D. "The context of crimes against humanity", In: Lee, R.S. (Ed.), *The International Criminal Court: Elements of Crimes and Rules of Procedure and Evidence*. New York: Transnational Publishers, Inc., Ardsley, 2001.

- Rowe, P., War crimes, In: McGoldrick, D., Rowe, P., Donnelly, E. (Eds.), *The Permanent International Criminal Court*, Oxford and Portland Oregon: Hart Publishing, 2004.

- Ruckert, W., Witschel, G., *Genocide and crimes against humanity in the elements of crimes*, In: Fischer, H., Kress, C., Luder, S.R. (Eds.), *International and National Prosecution of Crimes under International Law*. Berlin: Berlin Verlag, 2001.

- Sagala, J.K., HIV/AIDS and the military in sub-Saharan Africa: impact on military organizational effectiveness. New York: Africa Today 53, 2006.

- Sassoli, M. & A.A. Bouvier, , *How Does Law Protect in War? Cases, Documents and Teaching Materials on Contemporary Practice in International Humanitarian Law*. Geneva: International Committee of the Red Cross, 1999.

- Schabas, W.A., "The Jelasic case and the Mens Rea of the crime of genocide", *Leiden Journal of International Law* 14 (2001): 125-139.

- Sivakumaran, S., "War crimes before the special court for Sierra Leone", *Journal of International Criminal Justice* 4 (2010): 1009-1034.

- Tittmore, B.D., "Belligerents in Blue Helmets: applying international humanitarian law to United Nations peace operations", *Stanford Journal of International Law* 33 (1997): 61-117.

- Von Hebel, H., Robinson, D., "Crimes within the jurisdiction of the court". In: Lee, R.S. (Ed.), *The International Criminal Court: The Making of the Rome Statute*, The Hague: Kluwer Law International, 1999.

- Zwanenburg, M., "Double standards in peacekeeping? Subcontracting peacekeeping and international humanitarian law", *Leiden Journal of International Law* 12 (1999): 753-758.

This Page Intentionally Left Blank

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی